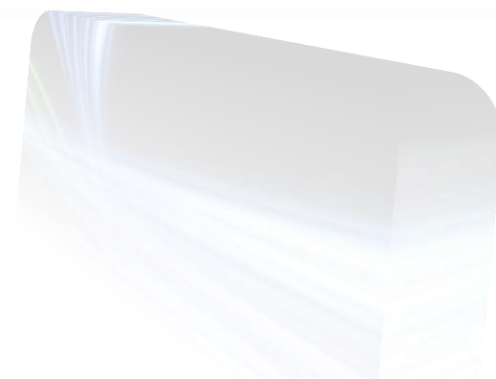
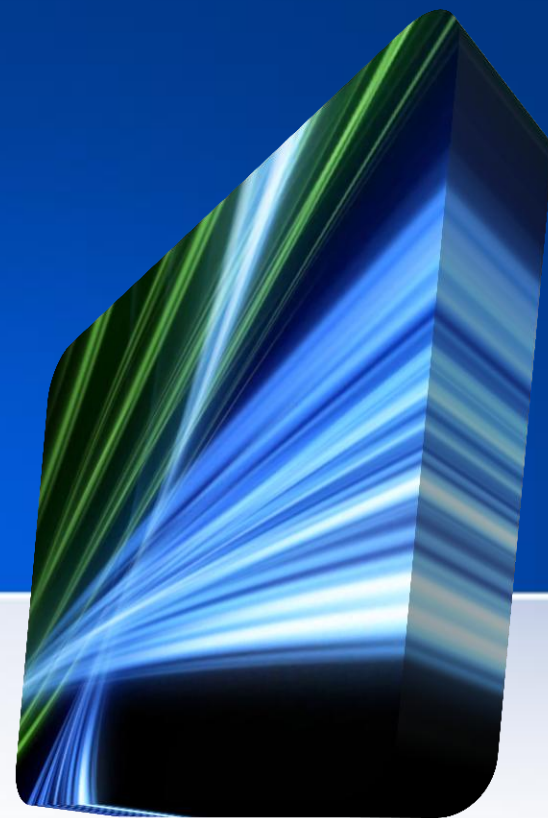
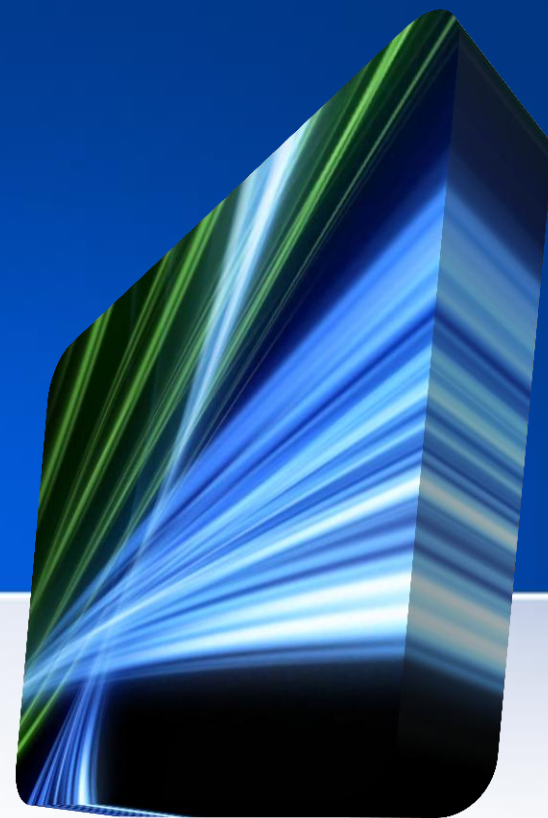

Conference „Economy and Law“

**Karlovy Vary,
Czech Republic,
18th March, 2011**

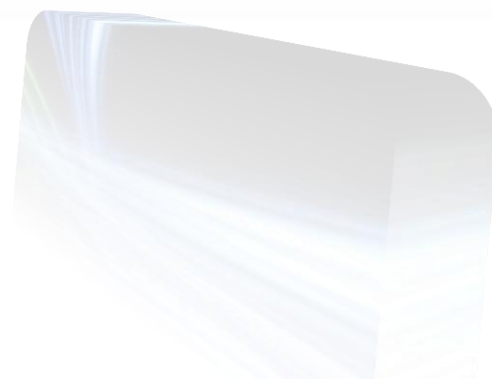

Úvod k využití Právních informačních systémů v akademických činnostech VŠKV, o.p.s.

Ing. Pavel Končel

Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s.

Studium na VŠKV

Cíle studijních programů VŠKV

- vychovávat odborníky pro konkrétní administrativně-právní profese
- připravit právnicky vzdělané specialisty
- připravit a vycvičit studenty na potřebnou a rychlou orientaci v právním řádu ČR a EU
- vštípit schopnost aplikovat segmenty veřejného i soukromého práva na konkrétní úlohy
- zvýšit úroveň informační gramotnosti s důrazem na právní informatiku

Gramotnost – pojem

- původem slovo z ruštiny
(zůstalo „g“ – jinak běžná záměna za „h“;
anglicky „literacy“)
- v dobách starého Říma se pod označením „litteratus“
mínil člověk „studovaný“ [2]
- v původním významu byla pojmem gramotnost
chápána dovednost číst a psát a schopnost
porozumět obsahu textu [3]

Gramotnost – definice

- univerzální definice – základní úroveň vědomostí, dovedností a postojů v určité oblasti poznání [1]
- v současné době se tento pojem vnímá mnohem šířeji a označuje se jako funkční gramotnost [3] a zahrnuje:
 - literární gramotnost,
 - dokumentová gramotnost,
 - numerická gramotnost.
- typy gramotnosti:
 - jazyková, literární, technická, přírodovědná, matematická, hudební, mediální, výtvarná, počítačová, informační apod.

Počítačová gramotnost

Počítačová gramotnost

- potřeba definovat pojem „počítačová gramotnost“ a stanovit objektivní minimum znalostí – projekt ECDL
- efektivní využívání základních informačních technologií (dle ECDL) [12]
- ECDL je mezinárodně uznávaná, objektivní, standardizovaná metoda pro ověření počítačové gramotnosti pomocí praktických testů
 - dostupnost – testovací střediska – knihovny, školy, vzdělávací střediska, soukromé subjekty
 - počítačovou a informační gramotnost není možné v žádném případě zaměňovat [1]

Informační gramotnost

Pojem informace

- obecný nedefinovaný pojem („význam přisouzený datům“, „sdělení, zpráva“)
- informace je definována jako zpráva, sdělení, poučení, podání, údaj [1]
- informace je působce na subjekt (systém) splňující všechny požadavky sémiotiky (nauka o vlastnostech znaků), který mění pravděpodobnosti jednotlivých možných cest, kterými se subjekt může vydat [4]

Informační gramotnost – definice

Existuje řada definic pojmu informační gramotnosti

- informačně gramotní lidé jsou lidé, kteří se naučili, jak se učit
- je to sada schopností jedince: poznat, kdy je informace potřebná, vyhledat informaci, ohodnotit informaci a efektivně ji využít
- je to schopnost efektivně vyhledávat a hodnotit informace vztahující se k určité potřebě

Informační gramotnost – definice

Definice ALA

V zahraniční literatuře je nejčastěji citovanou definice ALA [2], která byla zveřejněna v roce 1989 ve zprávě Komise pro informační gramotnost:

„...k dosažení informační gramotnosti musí být jedinec schopen rozeznat, kdy potřebuje informace, a dále je vyhledat, vyhodnotit a efektivně využít. Informačně gramotní lidé se naučili, jak se učit. Vědí, jak se učit, protože vědí, jak jsou znalosti pořádány, jak je možné informace vyhledat a využít je tak, aby se z nich další mohli učit. Jsou to lidé připravení pro celoživotní vzdělávání, protože mohou vždy najít informace potřebné k určitému rozhodnutí či k vyřešení daného úkolu.“

Právní informatika

- **Teorie informace (informatika)**
 - je vědní obor, který zkoumá zákonitosti vzniku, sběru, přenosu a zpracování informací i možnost jejich užití
- **Předmět právní informatiky**
 - právo a související právní jevy a právně relevantní fakta,
 - informace o právu
 - prameny právních informací (zabývá se jejich významem, vnitřní strukturou a informačním charakterem)
 - právně-informatické instituce
 - způsoby uchovávání a zpracování právní informace (automatizované/neautomatizované)
 - technické pomůcky
 - specifické právně-informatické produkty (zejména právní informační systémy)

PIS – definice

- **Informační systém**

je celek zabezpečující systematické shromažďování, zpracovávání, uchovávání a zpřístupňování informací. Zahrnuje informační základnu, technické a programové prostředky, postupy, technologie, pracovníky

- **Právní informační systém (PIS)**

jedná se o systém uspořádaných právních předpisů, který:

- umožňuje zpracování, uskladnění, vyhledávání a podání informací
- zpravidla je založen na využití informačních technologií

PIS – funkce a struktura

- **Základní funkce**

- **indikativní** zjišťuje existenci právního dokumentu, sděluje jeho umístění a umožní jej vyhledat
- **reproduktivní** umožňuje seznámit se s obsahem právního dokumentu
- **deduktivní** podává informaci quid iuris (co je „po právu“), tj. ve spojení s prvky umělé inteligence na bázi expertních systémů [6]

- **Struktura**

- **rejstříková část:** data o právních dokumentech (identifikace, charakteristika, umístění, apod.)
- **textová část:** plný text (případně fragmenty)

PIS – typy a zdroje dokumentů

Typy dokumentů [5]

– Právní předpisy

- právní řád České republiky, předpisy Evropské unie

– Soudní, rozhodčí a správní rozhodnutí

- Judikatura

– Odborná literatura

- Komentáře, abstrakty, monografie, učebnice, odborné články, sborníky z konferencí, šedá literatura, **literatura komentářového typu**, atd.

Typy dokumentů současně představují **zdroje právních informací**.

PIS – další zdroje informací

Další zdroje právních informací [5]

– Vybrané dokumenty z praxe

- právní analýzy
- podání k soudu nebo jiným státním orgánům
- expertní stanoviska

– Rejstříkové záznamy

- katastr nemovitostí
- obchodní rejstřík, živnostenský rejstřík
- registr zpracování osobních údajů
- databáze patentů a užitných vzorů, průmyslových vzorů
- databáze ochranných známek

PIS – online zdroje

Online zdroje právních informací [5]

- **Internetové vyhledávače** (web search engines)
 - katalogy, fulltext
- **Portál veřejné správy České republiky**
- **online databáze**
 - vyhledávání rozhodnutí Ústavního soudu
 - vyhledávání stanovisek a rozhodnutí Nejvyššího správního soudu
 - administrativní registr ekonomických subjektů (ARES)
 - rejstříky na Justice.cz
- **právní informační portály**
 - iPrávník (<http://www.ipravnik.cz>)
 - Právnícké fórum (<http://www.pravnickeforum.cz>)
 - epravo.cz (<http://www.epravo.cz>)

PIS – hlavní problémy

- zajištění úplnosti informací (koeficient úplnosti vyjadřuje, v jaké míře byly uživateli vydány dokumenty, které z hlediska jeho požadavku být vydány měly)
- vydání jen takových odpovědí, které souvisejí s problémem (koeficient přesnosti vyjadřuje vztah mezi počtem uživateli vydaných relevantních dokumentů a celkovým počtem vydaných jak relevantních tak nerelevantních dokumentů, tj. kolik bylo dokumentů nadbytečných) [6]
- problematika zadávání dotazů – selekční jazyky, operátory, řešeršní strategie, indexace, slovníky, relevance (typy relevancí), úplnost, přesnost, stemming (kořen slova), lemmatizace (základní tvar slova)

PIS v České republice

Komplexní PIS dostupné v ČR

1. **LexGalaxy** (Epsilon Delta)
 - standardní aplikace (aktualizace offline i online)
2. **ASPI** (Wolters Kluwer ČR)
 - standardní aplikace (online)
3. **CODEXIS[®] ADVOKACIE, CODEXIS[®] ONLINE** (ATLAS consulting)
 - standardní aplikace (aktualizace online)
 - webová aplikace
4. **Beck-online** (Nakladatelství C. H. Beck)
 - webová aplikace

PIS na VŠKV – dostupnost

Na VŠKV jsou PIS dostupné

- **pro studenty**
 - v rámci studia informační gramotnosti v předmětu Informační systémy a služby (ISS) je zavedena výuka právnických informačních systémů
 - přístup prostřednictvím:
 - PC na počítačové učebně
 - PC na studovně
- **pro zaměstnance včetně akademických pracovníků**
 - je umožněn dle potřeby v souvislosti s výkonem práce včetně přípravy výuky odborných předmětů a pro vlastní tvůrčí činnost (publikační, výzkumná a vědecká)
 - přístup prostřednictvím:
 - PC v učebnách, studovnách a kancelářích

PIS na VŠKV – instalace

PIS instalované na serverech VŠKV

- LexGalaxy
- ASPI

Oba uvedené programy v základní verzi jsou robustními, ucelenými a profesionálně zpracovanými aplikacemi.

- instalace klient-server
 - problematika definic přístupových práv
 - aktualizace databází
 - modularita PIS
 - řešení četnosti přístupů a využití PIS
 - optimalizace přístupů, počtu instalací
 - finanční náklady
 - pořízení
 - provoz

PIS na VŠKV – provoz a praxe

Instalace, provoz a praxe využívání PIS

- instalované PIS jsou využívány k výuce základních znalostí při práci s PIS pro budoucí orientaci studentů v praxi, ať již ve veřejné správě nebo v právních oborech
- instalované PIS jsou v současnosti využívány dle předpokladů a stanovených požadavků v sylabech odborných předmětů, především ISS
- orientace databází na zdroje dokumentů EU
- výuka PIS je vedena ve druhém semestru výuky
 - základní orientace v aplikacích
 - dotazy a řešerše v PIS
 - řešení modelových příkladů

PIS na VŠKV – shrnutí

- Jsou **nezbytné pro výuku** obecné informační gramotnosti v rámci předmětu ISS na VŠKV a současně pro specializovanou výuku práce s PIS.
- Jsou rovněž **nezbytným nástrojem pro pedagogickou a tvůrčí činnost** akademických pracovníků VŠKV.
- Jsou **pomocným nástrojem výkonu práce** vybraných zaměstnanců VŠKV.
- Z hlediska objemu a kvality databází **plně postačují** potřebám drtivé většiny uživatel (pro náročnější přístupy lze dokoupit speciální moduly).
- **Finanční hledisko** jejich pořízení **je** při posuzování problematiky instalací PIS na VŠKV v současnosti **hlediskem rozhodujícím**.

Právní informační systémy [5] se v současné době staly neodmyslitelnou součástí softwarového vybavení počítače každého, kdo v oboru práva působí, **včetně těch, co se této disciplíně teprve učí!**

Zkratky, pojmy

Zkratka/pojem	Popis zkratky/pojmu
ALA	American Library Association
ASPI	automatizovaný systém právních informací
ČSKI	Česká společnost pro kybernetiku a informatiku
ECDL	European Computer Driving Licence
ICT	Information and Communication Technologies
IKT	Informační a komunikační technologie
ISS	Informační systémy a služby
LexGalaxy	právní informační systém (starší verze systému pod jménem Legsys)
PIS	právní informační systém
sémiotika	teorie zkoumající vlastnosti znaků

Zdroje

1. DOSTÁL, J. Informační a počítačová gramotnost – klíčové pojmy informační výchovy. In *Infotech 2007 – moderní informační a komunikační technologie ve vzdělávání*. Olomouc: Votobia, 2007. s. 60–65. ISBN 978-80-7220-301-7.
2. Odborná komise pro informační vzdělávání a informační gramotnost. *Jak rozumíme informační gramotnosti* [on-line]. Aktualizováno: 16. 11. 2010, [cit. 2011-10-14]. Dostupné z: <<http://www.ivig.cz/informacni-gramotnost.html>>.
3. Metodický portál RVP. *Gramotnosti* [on-line]. Aktualizováno: 9. 8. 2011, [cit. 2011-10-10]. Dostupné z: <http://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogicky_lexikon/G/Gramotnost>.
4. ŠLAPÁK Ondřej. *Data, informace, znalosti*. VŠE, Katedra informačních technologií. In *Electronic Journal for Philosophy*, 2003. ISSN 1211-0442.
5. ŠAVELKA Jaromír, MYŠKA Matěj, PTAŠNIK Adam, SPÁČILOVÁ Danuše. *Právní informační systémy*. Tribun EU. 2011. ISBN 978-80-7399-252-1.
6. Fakulta informatiky Masarykovy univerzity. Obsah a postavení předmětu Právní informatika [online]. Změněno dne 1. 10. 2004. [citováno 2010-09-12]. Dostupné z: <<http://www.fi.muni.cz/~smid/bibs-BALBM.html>>.
7. Vysoká škola Karlovy Vary. *O škole* [online]. Karlovy Vary 2010. Dostupné z: <<http://www.vskv.cz>>.
8. Epsilon Delta, s.r.o. *O LEXGALAXY – právní informační systém* [online]. Praha: 2005. Dostupné z: <<http://www.lexgalaxy.cz>>.
9. Wolters Kluwer ČR, a. s. *Systém ASPI* [online]. Praha 2010, Dostupné z: <<http://www.systemaspi.cz>>.
10. ATLAS consulting spol. s r.o. *CODEXIS® ADVOKACIE* [online]. Dostupné z: <<http://www.codexisadvokacie.cz>>.
11. Nakladatelství C. H. Beck. *Beck-online – právní informační systém* [online]. ©2011. Dostupné z: <<http://www.beck-online.cz/>>.
12. ČSKl. *Koncept počítačové gramotnosti ECDL* [on-line]. ©1999–2011. Dostupné z: <http://www.ecdl.cz/o_projektu.php>.

Děkuji za pozornost

